

2002

NR12

Pikakarvalised
sarvikud

Jõulusalmid
lastelt lastele

Kitsedega
koduteater

Jänesepoeg Jussi
miljonimäng

Väikese Urmi
uurikett

ISSN 0134-2266

LIILI REMMEL

Lumesadu

"Vaadake, vaadake! Lund sajab!" hüüab Erik.
Kogu rühm jätab laulmise ja vaatab saali akende poole. Sjab tihedat lund.
"Hurraa! Lumi! Lumi!" hüüavad lapsed ja jooksevad akna juurde. Timm koos nendega. Ta piilub korra muusikatädi poole. Äkki saavad nad riielda, et laulmise pooleli jätsid? Aga ei. Ka muusikatädi tõuseb klaveri tagant ja läheb akna juurde. Kasvataja Inna samuti.
"No lõpuks hakkas sadama!" ütleb muusikatädi.
"Oli ka viimane aeg!" ütleb kasvataja Inna.
"Lumi, lumi!", "Varsti tuleb jõuluvana!", "Nüüd on päkapikkudel parem käia!" hüüavad lapsed läbisegi.
Nad hakkavad suurest rõõmust mööda saali ringi jooksma. Timm üksi vaatab veel aknast, kuidas punase-kollasekirju karussell kattub valge lumega. Kuid varsti tundub selja taga kostev möll põnevam.
Timm pöörab ringi ja näeb, kuidas käest kinni Katri ja Madli keerutavad. Kuidas Erik, Kristen, Taavi ja Elle kargavad. Kuidas Egon ja Triin joostes hoogu võtavad ning liugu lasevad.
Muusikatunni alguses olid poisid harjutanud päkapikkude ja tüdrukud jäneste tantsu. Nüüd käib siin üks paras konnade tants.
Timm jookseb teiste sekka ja hüüab üldises melus: "Krooks!"
"Tamm-tamm-tamm!" kostab äkki kolm tugevat klaveriakordi. Muusikatädi on jälle klaveritoolile istunud ja hüüab:
"Lapsed! Tähelepanu! Nüüd mängime, et oleme lumi, mis õues sajab."
Kuidas on võimalik mängult lumi olla? Timm on nõutu. Paistab, et teised lapsed samuti.
"Lumi langeb hästi vaikselt. Pange nüüd sõrm suule ja olge hästi tasa!" õpetab muusikatädi.
Timm paneb sõrme suule. Teised lapsed samuti. Äkki on saalis vaikselt.
"Tõuske kikivarbule, tõstke käed üles ja näidake sõrmedega, kuidas lumi langeb maha. Tehke nagu kasvataja ette näitab!" Niimoodi

õpetanud, hakkab muusikatädi mängima õrna muusikat. Ja kõik lapsed koos kasvatajaga näitavad, kuidas lund sajab.
Nüüd on kaks lumesadu: õues päris lumesadu ja saalis mängu lumesadu.
Pärast lauldakse "Tasa, tasa, jõulukellad kajavad", sest see jäi ennist pooleli. Ja siis on muusikatund läbi.
Nad lähevad paarikaupa rühma. Timm näeb läbi koridoriakna, kuidas lund sajab. Ja rühmatoes näeb läbi akna, kuidas lund sajab. Lund sajab, kui nad mängivad. Lund sajab, kui nad lõunat söövad. Lund sajab, kui nad magama hakkavad minema.
Enne voodisse minekut läheb Timm kasvataja juurde ja küsib: "Mis sa arvad, kas see lumi jääb ikka jõuludeni maha?"
"Ma loodan, et jääb. Sjab nii tihedalt. Ja enne oli maa külm."
"Siis on jõuluvanal hea tulla," lausub Timm ja poeb voodisse.
Lund sajab edasi.

Illustrerinud JARÕNA ILO

HENNO KÄO Lume all

TAEVAS KÕRGEL ÜLEVAL,
MAA ON PAKSU LUME ALL.
KAS KA LUME ALL ON ELU?
HIIRTEL KÄIB SEAL MÖLL JA MELU,
SEAL ON NENDE SALARAJAD,
SEAL ON HIIRTE VÄIKSED MAJAD,
AKNAIST PAISTAB KÜUNLAVALGUS,
ON VIST JÕULUÕHTU ALGUS.

LOOTES OMA HIIREJÕULE,
PEAVAD HIIREDKI VIST JÕULE,
PEAVAD KINNI TALVEPÜHI,
POLE SAHVERGI NEIL TÜHI.
JÕULUVANA KÜLL EI TULE,
EGA TEMAST PUUDUS OLE –
HIIRTEL KÄIB JU ERILINE
MUHE JÕULUNÄRILINE.

HENNO KÄO Väikesed kuused

VÄIKSED KUUSED, KUIDAS TE EI MÕISTA –
TERVE ELU METSASERVAL SEISTA
PAREM ON KUI KORRA SOOJAS KAMBRIS,
EHTED KÜLJES, OTSAPIDI ÄMBRIS.

ÄRGE NUTKE SIIS, ET TEID EI VÕETUD,
ET TEID SIIA KÜLMETAMA JÄETUD,
HÕREDAMAKS SAETI KÜLL TE RIDU,
VIIDUID OOTAB TURG. JA HILJEM PIDU.

USKUGE, SIIN VIHMAS, LUMELÕRTSIS
UHKEM SEISTA ON KUI MÕNES KÕRTSIS,
KOOLIMAJAS, KORTERIS VÕI LOSSIS.
TEIL EI TASUKS OLLA NÕNDA MOSSIS.

ÄRGE IGATSEGE TÜHJA SÄRA,
ÄRGE TAHTKE METSASERVALT ÄRA,
JÕULUD METSAS – SEE ON ALLES LAHE!
KÜLMUND PISAR AINUS ÕIGE EHE.

KUNSTNIK JOHANNENE LOOD

Sügisese õunad

JUHANI PÜTTSEPP

Johannes on kunstnik, kes elab ühes suures linnas. Võib-olla on see Pariis, võib-olla ka mitte. Tema korter asub igatahes kolmekordses majas, kõige ülemisel korrusel ja kui Johannese ateljee aknast alla vaadata, avaneb vaade bulvarile.

Johannes pole kuigi edukas ega rikas. Kuid mõni inimene on ütelnud, et Johannese piltides on hinge. Võib-olla seepärast juhtuvadki tema maalidega kummalised lood.

On sügise algus. Tuul keerutab bulvaril lehti ja undab. Kunstnik Johannes maalib pilti rikkast linnakodanikust, ilmselt keskaegsest kaupmehes.

Kaupmees kannab seljas uhket kuldtikandiga kuube, ta pilk on väarikas ja karm. Nägu katab suur tume habe, mida kunstnik Johannes hoolega veelgi tumedamaks pintseldab.

Siis kuuldu bulvarilt läbi poikvel akna hüüdeid: "Ostke õunu, ostke imehäid magusaid suveõunu!"

Kunstnik Johannes kiikab aknast välja. Bulvaril pakub paks tädi möödujale korvist oma käevangus ilusaid punaseid õunu.

Kunstnik kratsib oma habetunud lõuga. Ta tahaks õunu osta küll, kuid raha pole tal juba mitmendat päeva.

Igaks juhuks võtab Johannes rahakoti välja ja uurib selle sisu. Koputab ja keerutab oma tengelpunga. Tühi mis tühi.

Rikas linnakodanik Johannese pildil hakkab vaikselt nihelema. Ta vaatab norutavat kunstnikku ja tõmbab põuest paksu rahakukru. On sellel mehel alles kulda!

Kaupmees tõmbab kukrust luidoori ja viskab selle pildist välja. Raha veereb kilinal ateljee põrandal. Kunstnik Johannes püüab selle kinni.

Tohoh tont, kust see siis tuli! Johannes ei mõtle kaua, ta astub akna juurde, hõikab õunamüüjat ja viskab sellele mündi.

Münt langeb nagu täht. Õunamüüja püüab selle osavalt kinni, pööritab silmi ja hakkab õnnelikult vehkima.

"Õnn kukkus taevast alla!" kisab ta. "Just praegu kukkus õnn taevast alla!"

Õunamüüja jätab oma õunad Johannesele koos korviga.

Kunstnik veedab kogu õhtu õunu süües ja elu üle järele mõeldes. Ta on nii hajameelses meeleolus, et ei märkagi, kuidas rikas kaupmees kummardub pildist välja, sirutab käe, haarab korvist kõige suurema ja punasema õuna ning pistab selle põske.

URMI UURIKETT

Väike Urmi, täisnimega Urmas, kippus alailma lutte kaotama. Kuigi rõngaslutt pole ju nöel ja kodu mõni heinakuhi, oli lugu peaaegu sama lootusetu.

"Nii see enam kesta ei saa," otsustas ema.

"See lutimaania on viimase peal," torises vanem vend.

"Mitte tööl, vaid kodus jääb mul selg haigeks," väitis isa diivani alla piiludes.

Siis tõi emme Urmile lutiluku ehk rõngasluti hoideketiga. Selle võis kinnitada nii toa- kui öueriiete külge kena lõksukesega, millel vanaaegne auto. See säras nüüd Urmi rinnas nagu "presidendionu aumärk" – kui vanaisa sõnu kasutada. Urmi lutt ei kukkunud enam maha, ei saanud mustaks ega läinud kaotsi. Jäi iga naks ketikese küljes vöökohale pendeldama, kuni Urmi selle vilunud liigutusega suhu suskas.

"See on progress," nentis isa.

"Viimase peal," kiitis vanem vend. "Nagu minu jalgrattalukk. Nüüd ei saa keegi Urmi lutti ärandada, isegi hiired mitte."

"Mnjaa, selline leiutis oleks patenti väärt," leidis vanaisa ja iga kord, kui Urmi tema poole tatsus, muutus taat pidulikuks: "Tervist, härra President!"

Aiast lilli toonud vanaema aga imestas: "Mis pidu teil siin käib?"

"Kas sa siis ei näe – Urmil on tuttuus uurikett," muheles vanaisa.

"Muidugi, sina tunned meil nooti," õrritas vanaema vastu.

Muidugi, ka vanaisal oli ju päikese käes sätendav kett kõhu peal, aga selle küljes ei rippunud rõngaslutt, vaid taskukell ehk hõbeuur, mille pealt vanaisa uhke liigutusega aega vaatas ja siis jälle vestitaskusse pistis.

"Olete, jah, päris ühtemoodi mehed, nagu kaks ehitud jõulupuud," ütles vanaema naerukihina saatel ning soovitas: "Nüüd võiksite kahekesi jalutama minna, mis mina enam meeste asjade vahele segan."

Ja sel pärastlõunal jalutasidki vanaisa ja Urmi tähtsalt Teatripargis ringi. Koos söödeti tiigikaldal metsparte. Vanaisa viskas partidele leivakuubikuid ja Urmi viskas partidele vanaema hakitud saiakuubikuid.

"Vaata kui hää," ütles vanaisa Urmile, kui poisike oli pendeldava luti suhu tagasi susanud, "vaata kui hää, et sul nüüd uurikett on. Muidu oleks lutt maha kukkunud ja partsud oleksid selle saiatüki pähe alla neelanud – ahnepäitsud nagu nad on. Ja veel hullem oleks siis juhtunud, kui su lutu oleks porri või partsuäka sisse kukkunud. Mis meil nüüd kahekesi viga."

Urmi ei vastanud vanaisa pika jutu peale midagi: ta ise rääkis veel vähe ja harukordsetel juhtudel. Nõnda nad seal pargiteedel tähtsalt tatsasid: mõlemal uurikett põiki rinnal. Ühel ülekullatud ja päikesekiiri pilduv, teisel rõõmsatest plastiklülidest. Ühel otsas hõbeuur "kaheteistkümnend kiviga", teisel rõngaslutt ja väikemees ise.

Vastu tõttas tuttav tädi Helga.

"Issake! Vaata aga vaata, teil täna kohe mõlemal uuriketid rinnal tähtsalt risti," sädistas Helga-tädi kevadlindudega võidu. "Ehk ütlete mulle, mis kellaeg on?"

"Seda võib," ümises vanaisa, võttis kolme sõrmega vestitaskust oma hõbeuuri, klõpsutas kapslikaane lahti ja kostis lahkesti: "Pool kolm, proua."

Urmi vaatas seda mängu. Võttis siis luti kolme sõrmega suust – samuti pöidla, nimetissõrme ja Pikk-Peetriga – uuris seda pilgu aega silmadest võimalikult kaugel hoides ning ütles tädi Helgale: "Seda võib. Pudluaeg." Ja pistis oma uuriketi otsas oleva rõngasluti tagasi suhu. Ega jäänud seejuures kriipsu jagugi vanaisa vanaaja elegantsusele alla. Vaid "proua" jäi uuriketi mehikesel välja ütlemata, aga eks ta ütle seda teine kord, kui suuremaks kasvab.

Vaieldavad asjad

ELLEN NIIT

Väikesele Liispetile
suure loomaraamatu
juurde

KAS USS VÕI HAI
ON PÄHH VÕI PAI
EI OLE ISEENDAST KLAAR.

KAS PEKK VÕI TAI
VÕI LEIB VÕI SAI
ON ÜLDSE VÕRDLUST PAKKUV PAAR,

EI SÕLTU VÕRDLUSALUSEIST,
VAID PALJU ROHKEM HOOPIS NEIST,
KES HINDAVAD NEID ASJU.

ÜKS ARVAB – KOER KÄIB KASSIST EES,
JA SAMAS ARVAB TEINE MEES,
ET KOERTEST EES KÄIB KASS JU.

JUST HINDAJATE HALVAST-HEAST
NING AMETIST JA ELUEAST
KÕIK RIPUB TIHTI ÄRA.

ÜKS ÜTLEB: "KÜLL SEE LAUL ON HEA!"
KUID TEINE: "NOKK NÜÜD KINNI PEA
JA JÄTA TÜHI KÄRA!"

SEEPÄRAST VÕTA KÕIK SEE ILM
JA UURI SEDA, LAHTI SILM,
NÄE ÄRA HEA JA KURI.

KÕIK OMA ASJA AJAVAD.
KUID SILITAMIST VAJAVAD
NII KROKODILL KUI MURI.

Haldjaema õpetus

MARIKA
JOHANSON

TUUL SEE KOOSNEB AINULT ÕHUST.
OLED KUULNUD ÕHURÕHUST?
PILVED – NEED ON UDU HAJUV.
KEVADISED VIHMASAJUD,
RAHETERAD, LUMEHELBED –
SEE ON LIHSALT VEE RINGKÄIK.
KÜLLAP KÕIK SAAB SULLE SELGEKS,
KUI SA ÜSKORD KOOLIS KÄID.

TARKUST TULEB PALJU PÄHE,
MÕNEL AGA MEELEST LÄHEB
KÕIK, MIS OLI SELGE ENNE
SUURT JA TÄHTSAT KOOLITEED.
NÄITEKS, ET TA TUNDIS, TEADIS
LOOMADE- JA LINNUKEELT.
KÕIGE PISEMALGI ON
TÄITA OMA TÄHTIS ROLL.
HALDJAS, KEL SEE MEELEST LÄHEB,
HAKKAB KASVAMA KUI TROLL.

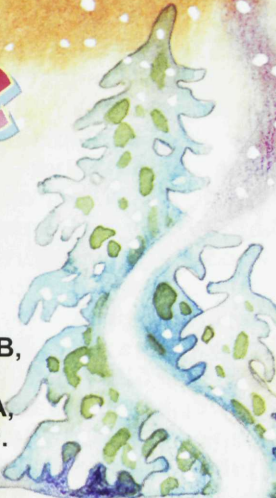
TILLUKESE RAHVA RAJAD
JÄÄVAD TALLE KITSAKS PEAGI.
MÕNI SUUR, KES OLNUD HALDJAS,
ENAM SEDA NÜÜD EI TEAGI.

HELJO MÄND

Jõuluhele

SÜGISEL EI OLE LÖPPU,
JÕULUST POLE KIPPU-KÖPPU,
AGA MÕELDES JÕULUDELE
KUMAB TUPPA JÕULUHELE.
VÕTAN RUTTU KÄÄRID PIHKU,
LÖIKAN, LÖIKAN RATTARINGE,
SÜNGE SÜGIS PAIGALT NIHKUB,
JÕULUHELE HAARAB HINGE.
TAT-TA RAT-TA TAT-TA RAT-TA,
KLEEBIN RONGI ALLA RATTAD.
KLEEBIN RAUDTEE PABERILE,
ANNAN SEITSE PIKKA VILET,
SEITSE KÄSKU, SEITSE PALVET
TUUA MEILE SEITSE TALVE.
SEITSE SÜGISEST SAAB JAGU,
SEITSET NÄHES SÜGIS LAGUB,
SEOB KOMPSU OMA KOLI,
KOMPSUS HALL JA VIHMASOLIN.
HELE, HELE! LUMI HELE,
LUMEVALGUS JÕULUHELE.
JÕULUHELEL JÕULUJÕUD,
KINGIKOTIL PUNGIL PÕU.

HENNO KÄO

Kelgu töö

LUMI LANGES KOGU ÖÖ,
EKS SEE OLE TEMA TÖÖ –
MUUDKUI MAHA SADADA.

MINU TÖÖ ON VEDADA
KELKU ÜLES KÕRGEST MÄEST,
MITTE LASTA NÖÖRI KÄEST.

KELGU TÖÖ ON ALLASÕIT,
KELGUSÕIT ON AJAVÕIT!

Illustreerinud HENNO KÄO

LEELO MÄRJAMAA

Sügis

SÜGIS ARMASTAB
TANTSIDA TANGOT,
PEAS KÜBAR –
SUUR SAMETIST SEEN,
PÕSED PUUDERDAB
PUNAKASPRUUNIKS,
KAELA RIPUTAB
KÕRVITSAKEE.

JUUKSED LEHVIMAS
TIIRUTAB METSAS,
SAHISTAB,
KEERUTAB TUULI,
MEELETU HOOGA
PILLUTAB LEHTI,
VIHMAGA
NIISUTAB HUULI.

HENNO KÄO

Jää all

KUS KÜLL KONNAD TALVEL ON ?
TIIGIS JÄÄ ALL KONNA ONN,
KAMIN KÖEB JA RAADIO LÄLLAB,
KONNAEMAND KRUUSI KALLAB
TULIKUUMA OSJATEED,
MIS SA TALVEL IKKA TEED.

TEE ON MÕRU, TUMPS ON TORE,
MUU EI OLE KONNA MURE –
MIS SEAL JÄÄ PEAL TEHAKSE
VÕI KEDA SEAL KA NÄHAKSE.
TEMA LÜRBIB OSJATEED,
MEENUTAB VEEL KOSJATEED.

HK002

JÄNESEPOEG **JUSSI** MILJONIMÄNG JAAN RANNAP

Ühest kõrvast sisse, teisest välja, nii nende uudistega harilikult on. Kuid hommikul võsavahel kuulnud miljoni-uudis ei tahtnud jänesepoeg Jussi teise kõrva kaudu ära lennata. See tiirutas jänesepoeg Jussi peas ega andnud rahu.

"Emsi," kalpsas jänesepoeg Juss ema juurde. "Mida ma siin põsastikus kopitan. Lähen õige kah miljonimängu mängima."

"Võeh!" löi vanajänes käppi kokku. "Mis mäng see veel on?" Vanajänes ei olnud koduste toimetuste pärast laialt liikuma pääsenud ega seetõttu ilmaeluga kursis.

"Raha peale mäng," selgitas jänesepoeg Juss. "Põlluveere jänesed rääkisid. Nemad käivad metsavahi akna taga iga pühapäev telekast vaatamas. Kes küsimused õigesti ära vastab, saab miljon taalrit, hopsassaa!" Ja jänesepoeg Juss viskas õhus kolm kukerpalli.

Vanajänes vangutas pead. Kes ilmas kaua elanud, need ei satu nii kergesti vaimustusse. "Aga kes valesti vastab, kas sellel võetakse kõrvad pihku?"

"Ei võeta, emsi, ära muretse! Kes valesti vastab, sellel võetakse raha vähemaks. Harja nüüd mu valge kasukas puhtaks, seal peab ilus välja nägema."

Ja läkski jänesepoeg Juss end miljonimänguks kirja panema. Selleks polnud muud vaja kui telefonitoru võtta ja üks küsimus ära vastata.

"Millal on valgem, öösel või päeval?" taheti jänesepoeg Jussilt teada.

Jänesepoeg Juss jäi hetkeks mõtlema. Kuuvalgel ööl oli mõnikord valgem kui vihmasel päeval, aga see oli siis justkui erandolukord.

"Päeval, ikka päeval!" pörutas jänesepoeg Juss ja miljonimängu kutse oli sama hästi kui

taskus. Mis viga vastata kui pea tarkust täis. Ja siis tuligi päev, mil miljonimängu aeg käes ja kümme mängijat ritta seatud, jänesepoeg Juss nende seas.

"Põlluveere jänesed vaatavad," muheles jänesepoeg Juss ja kohendas kasukahõlma. Aga ei saanud ta kohe miljonimängu kallale. Mängu lubati võtta üks nendest kümnest, kes koos temaga end valmis seadnud. Veel tuli üks ülesanne lahendada.

"Pange paremuse järjekorda!" anti kõigile käsk kätte. Ja igaühe ette puistati neli porgandit: parajalt suur, keskmine, õige suur ja väike.

Kas jänesepoeg Jussil oli vähe olnud porganditega tegemist! Ja kas tal oli olnud vähe juhtumusi, kus kápakeste väledusest palju olenes! Õige suur, parajalt suur, keskmine, väike – olid jänesepoeg Jussil kõige kiiremini porgandid õiges järjestuses. Jänesepoeg Jussist sai esimene mängumineja.

Nüüd siis pidid raha toovad küsimused tulema. Tulidki.

Missugune puu hakkab esimesena lehti väristama? Valikuks anti: palmipuu, riidepuu, haavapuu, jõulupuu.

Palmipuud ei olnud jänesepoeg Juss näinud, aga lõunamaareise tegevad linnud olid rääkinud, et palmipuudel polegi õigeid lehti.

"Haavapuu!" tegi jänesepoeg Juss valiku ja õige see oli. 100 taalrit öeldi Jussil vöö vahel olevat.

"Hopsassaa!" tundis jänesepoeg Juss tahtmist kukerpalli visata, kuid ta jättis selle tegemata. Jõudu tuli miljonimänguks hoida.

Mis maitseb mõnusam: kruvipea, peitlipea, kapsapea või naelapea, tuli järgmiseks vastata. Ei olnud jänesepoeg Jussil tarvis pikalt aru pidada. "Kapsapea!" huilgas ta. Ja 200 taalrit pandi talle kirja.

Edasi läks asi raskemaks. Vastust tuli kõrgelt ja kaugelt otsida.

Mitu kuud on taevas, pidi jänesepoeg Juss ära arvama. Ja jälle oli neli pakkumist:

Üks, kaks, kolm, kümme.

Jänesepoeg Juss kaapis kápaga kõrvatagust. Vaat nüüd tuli tarkusest puudu. Jänesepoeg Juss oli näinud noorkuud ja vanakuud, täis-

kuud veel kah. Ja siis oli ta näinud veel veelombist paistvat kuud. Kas need läksid kõik arvesse?

Miljonipakkuja oli jänesepoeg Jussi kimbatust märganud.

"Noh, sul on ölekõrs, millest võid kinni hakata," anti jänesepoeg Jussile nõu.

Päris ölekõrt muidugi ei olnud. Ölekõrs tähendas võimalust sõbrale helistada, tehti Jussile selgeks.

Kes on jänese sõber? Ikka teine jänes. Põlluveere pere noorim tütar juhtus haige kurgu pärast kodupöösas olema.

"Mitu kuud?" kähises jänese tütar Juula torusse. "Üks muidugi, tobu. Kas sa oled mitut kõrvuti näinud?"

Seda jänesepoeg Juss tõesti ei olnud. 300 taalrit sai arvele ölekõrre abiga.

"Kolmsada taalrit, hopsassaa!" Miljon lähenes. "Mis nüüd vastata?" nõudis jänesepoeg Juss kuraasikalt.

Hetk hiljem hakkas tal moka vabisema.

"Missugune on rebase hammastik?" küsiti järgmiseks. "Kas kahe, nelja, kuue või kaheksa kihvaga?"

Rebase lahtised lõuad ilmusid jänesepoeg Jussi vaimusilma ette. Alles hiljuti olid need tegelikult avanenud jänesepoeg Jussi saba haarama. Jänesepoeg Jussi uhked kõrvad avajid ludusse. Jänesepoeg Juss ei saanud arugi, kuidas tagakoivad äkki vägeva hoo vedrutasid ja esikäpad jooksule kaasa aitasid. Vanajänes oli kodupöösa all ootel.

"Kas töid miljoni ära?" tahtis ta teada nagu emad ikka.

"Ehh, jätsin teistele!" pistis jänesepoeg Juss kápa tühja taskusse. "Milleks miljon, kui orasepõld on kümne kalpsu kaugusel!"

Kaks kitse

AINO PERVIK
rahvaluule ainetel

JUTUSTAJA: Noor kits läks maalt linna.

NOOR KITS: (*hüpleb rõõmsalt*) Hüplen aga hüplen mööda rada! Karglen aga karglen mööda teed! Hops ja hops! Öhtuks jõuan linna! Lähen staadionile, kröbistan popkorni, vaatan jalgpalli! Köki-möki-köki-möki, hops ja hops!

JUTUSTAJA: Vana kits läks linnast maale.

VANA KITS: (*vantsib pikkamisi*) Mökk ja mökk, mökk ja mökk! Muudkui kõnnin mööda teed, muudkui sammun mööda rada. Möka-mökk, möka-mökk! Öhtuks jõuan maale. Viskan puu alla pikali, nosin värsket rohtu, vaatan, kuidas päike looja läheb. Mökk ja mökk, mökk ja mökk!

JUTUSTAJA: Poolal teel oli jõgi ees. Üle jõe viis kitsas purre. Kitsed jõudsid korraga jõe äärde, hakkasid teine teiselt poolt jõge üle purde tulema. Keskel said kokku.

NOOR KITS: Lase mööda, ma lähen linna.

VANA KITS: Lase mööda, ma lähen maale.

NOOR KITS: Mine eest! Ma pean ruttu linna jalgpallivõistlusele jõudma!

VANA KITS: Mine ise eest! Mul vaja enne päikeseloojakut maale jõuda!

NOOR KITS: Tõmba tagasi, vana kits!

VANA KITS: Karga kõrvale, kitsenolk!

NOOR KITS: Karga ise, vana köka-möka!

VANA KITS: Ma sulle näitan, kuidas köka-möka käib! (*Hakkab pusklema*)

NOOR KITS: Arvad, et ma kardan kangesti? (*Puskleb vastu*)

JUTUSTAJA: Pusklesid ja pusklesid, kuni jäid sarvipidi teineteise külge kinni ja kukkusid korraga mõlemad vette.

VANA KITS: Mökk-mökk-mökk-mökk!

NOOR KITS: Möki-möki-möki-möki!

(*Takerduvad teineteise sarvedesse, kukuvad mõlemad vette*)

VANA KITS: Öuh! Mull-mull-mull!

NOOR KITS: Uih! sulla-sulla-sulla!

VANA KITS: (*rabelevad vees, ei saa sarvi teineteise küljest ära*) Lase mu sarved lahti, tõmba oma sarvemuksud tagasi, las kasvavad veel! Mökk-mökk-mökk!

NOOR KITS: Lase mu sarved lahti, rebi oma sarvekõndid koju, las aga kopitavad edasi! Köki-möki-köki-möki!

JUTUSTAJA: Ja äkki tulidki sarved nii suure hooga lahti, et kitsed pörkasid veest välja kaldale! Vups! Juhtus aga nii, et kumbki jõudis tagasi samale kaldale, kust enne oli sillale tulnud.

NOOR KITS: Ruttu-ruttu-linna, köki-möki-köki-möki! Ruttu-ruttu linna, köki-möki-köki-möki!

VANA KITS: Kiiresti maale, kiiresti maale, kökk ja mökk! Kiiresti maale, kiiresti maale, kökk ja mökk!

JUTUSTAJA: Ei nad saanud suure kiiru ja rutuga arugi, et hakkasid tuldud teed tagasi minema. Enne ei saanud aru, kui jõudsid päralt: noor kits jälle maale, vana kits uuesti linna.

NOOR KITS: Oh sa vana kits! Ma ei jõudnudki staadionile jalgpalli vaatama! Köki-möki-köki-möki!

VANA KITS: Oh sa kitsenolk! Ei ma pääsenudki päikeseloojakuks puu alla pikutama! Mökk-mökk-mökk!

Tulevikukool võiks olla nagu minu kool praegu. Õpilased võiksid rohkem seiklushimulised olla. Üks aine võiks olla selline, kus õpetaja räägib, kuidas maailm tekkis ja mitu tähte on taevas. Võiks olla ka iluvõimlemise tund ja täheteadus. Klassis võiks olla selline robotist sõber, kes oleks huvitav ja kui kõht on tühi, tooks kohe salaja midagi söödavat, nii et õpetaja ei näeks.

Katarina Pintson

Ma tahaksin, et see koolimaja oleks nii suur, et ma leiaksin alati midagi uut, mida uurida. Meil võiks olla võlukepp ja võlukunstitund. Klass võiks olla ümar ja laed puuvilju täis maalitud. Raamatutest õppimiseks võiks olla selline joonlaud, mis peatub ise kasuliku info juures.

Kerttu Lille

Minu unistuste kool võiks olla õhus, et iga päev lennukiga kooli sõita saaks. Klassiruumid võiksid olla šokolaadist, et kui kõht tühjaks läheb, murrad laua küljest šokolaadi ja sööd endal kõhu täis.

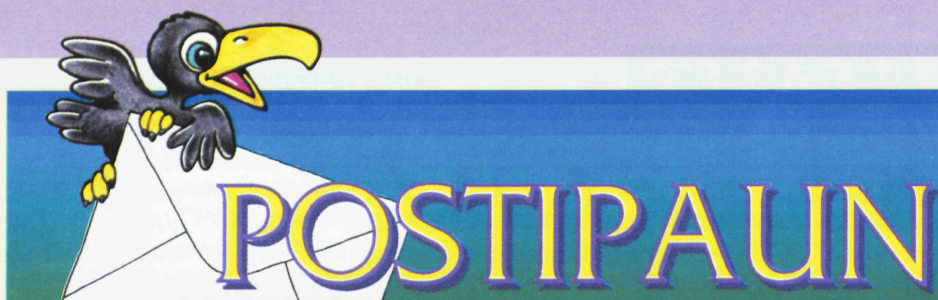
Markus Päär

Minu unistuste kool võiks olla väikese linna suurune.

Mikk Leiner

Kool võiks olla delfiinikujuline: hästi sügav ja teises otsas madal. Ained võiks olla põnevad: kinotund, õudustund, loomatund, karate, lollitamise tund, anekdooditund ja mustkunst.

Merili Käsper

TULEVIKUKOOL UNISTUSTE KOOL

Missugune oli vanaema-vanaisa kool, eks nad ole sellest rääkinud. Oma kooli tead-tunned ise. Missugune võiks olla aga tulevikukool? Missugusena te seda kujutate? Rocca al Mare Kooli IV klassi lapsed võtsid kätte ja panid kirja oma mõtteid. Kes päris tõsiselt, kes nalja tehes.

Mina arvan, et kool võiks olla enda kodus, kus saaks õppida koos oma parima sõbraga.

Magnus Nugis

Tahan, et hindeid ei oleks üldse olemas. Õpetajad võiksid küsida tunnis ainult neid, kes soovivad, et neid küsitaks. Õpetajad võiksid õpetada nii, et nad seletavad kõik ilusasti lahti ja kui keegi midagi aru ei saa, siis seletaks ikka uuesti ja uuesti.

Triin Vaima

Kool võiks olla helesinist värvi, klassid kollast ja punast värvi. Muuhulgas õpitakse koolis nalja ja pilvedel hüppamist.

Inrid Rist

Seal koolis võiks olla hästi palju kunstiõpetust ja puutööd ja käsitööd. Tarkuse pähepanemiseks võiks masin olla.

Silvia Leet

Ained oleksid: võlumine, loomade kooli toomise tund, planeetide õppimine. Klassiruum oleks suur ja pime, kõik asjad oleksid klaasist. Õpetajad oleksid head ja kiidaksid palju.

Brone Ollino

Peale tavaliste ainete võiks koolis olla ka juturääkimise tund, tüdrukute tund ja õpetajate õppimise tund.

Liis Uusaed

TALV

Juba natsa lund on maas – lumetaat on õues taas. Paneb lund ta rohule, sohule ja lohule.

Tali juba ongi käes, Eestimaa on lumevääs. Talvetaadil rõõmus meel, lumememm on ukse ees.

Ivo Malve III kl

JÕULUSALM

Jõuluvana kott on kinke täis, isa metsas kuuske toomas käis. Ema köögis tegi piparkooke – lapsed taigast vormisid neid kooke.

Kui isa kuuse koju tõi, siis lapsed hüüdsid: "Juhhei!" Lõpuks uksele käis kop-kop ja ukse taga seisis kingikott.

Triin Kägu III kl

JÕULUD

Jõuluvanal palju kinke. Ilutulestik teeb trikke. Lapsed väga rõõmsad on, sest palju kinke on.

Markus Hallang III kl

JÕULUD

Tali tuleb, pikad ööd. Päkapiikul suured tööd. Jõulutaat sõidab saaniga, jõulumemm praeb plaadiga.

Mairo Veeroja III kl

Jõuluaeg Jõuluaeg

MARJE KASK 2. klass

Selle lehekülje kingivad kõigile jõuluvana ootajaile Vasalemma Põhikooli lapsed. Kas sul on salm teada, mida valge habemega mehele lugeda? Kui veel mitte, siis ehk leiad siit read, mida pähe õppida!

JÕULUVANA

Jõuluvana lahe mees,
ise juba poolel teel.
Jutt on jõuluvanal peas
ega muidu salme teaks.
Tuleb tuppa, küsib salmi,
minul need on ammu valmis.
Jõuluvana annab kingi,
mina ei tea, mis see ongi.
Jõuluvana ära läheb,
mina varsti tuttu lähen.

Ove Kukemelk IV kl

HÄID PÜHI

Jõulupäev, see imeline –
saani ees on hobuline
kõikjal hüütakse:
HÄID PÜHI!

Koti sees on jõlukink,
laual maitsev jõlusink.
Taevas hõljub jõluingel,
magustoiduks piparkoogiringel.

Marje Kask II kl

EERO- ERKKI JÕUMES 4. klass

JÕULUOOTEL

Jõulueel on aega vähe,
lastel salmid ei jää pähe.
Jõuluvana tuleb varsti,
avab oma kingikasti.
Kingiks nukud, karud, pallid,
pehmed, karvased ja kallid.

Kättriin Rootsmann II kl

JÕULUKUU

Kätte jõudnud jõulukuu,
taevas säramas on kuu.
Metsast vaja leida puu
mis oleks ilus jõulupu.
Kuuse all on lapsed reas,
jõulutaa on nende seas.
Käib lõbus tants ja trall,
kõik on rõõmsad kuuse all.

Jörgen Rootsmann IV kl

JÕULUAEG

MERILIIS MÄLTON 4. klass

Jõuluaeg on tore aeg,
täis lund on minu väike aed.
Nüüd lumememmi teha saan
ja lumeonnikesi ka.

Toas on ilus jõulukuusk,
väljas ootab mind mu suusk.
Kuuse peal on kirjud tuled,
jõuluvana varsti tuleb.

Näe, siin ongi jõuluvana,
mina hakkam luuletama.
Nii saan palju kingitusi,
kuuse oksa inglimesi.

Jõulutäht on kuuse ladvas,
lumi külm ja jää on habras.
Kaminas meil tuli põleb,
sõber mulle külla tuleb.

Siis me lähme kelgutama,
suusatama, uisutama.
Viskame end maha lumme,
siis on mõnus jõulutunne.

Cristhel Leets IV kl

CRISTHEL LEETS 4. klass

JÜRGEN KIVIMÄE 4. klass

Võlusõna jõud

VALTER KRUUT

Ümmargune ja kandiline elasid naabruses ja olid omavahel ka päris sõbralikes suhetes. Kumbki oli teadlik oma võimetest ning teise ülesandeid ja kohustusi oma kaela võtta ei tihanud. Teadagi oli mõlemal tõsiseid teeneid inimeste igapäevaelus. Ümmarguse põhitöök oli veeremine, kandilisel seevastu paigalpüsimine. Naljaga pooleks olid nad sellest isegi laulu teinud. Ümmarguse laul kõlas nõnda:

*Kurb siis oleks, kui mul poleks
ümarikku kuju.
Kandilisena mul poleks
veeremise tuju.*

Seda laulu kuuldes hakkasid lõngakerad, piljardikuulid ja laste mängupallid kohe heameelest veerema. Isegi küpsed tomatid veeretasi end lõbusalt peenarde vahele.

Agast pärast kandilise laulu, mis kiitis teadagi tema nurklikku kehakuju ja kindlat paigalpüsimist, kõhatasid väärikalt kõik mänguklotsid karpides, ehituskivid müürides ja isegi kogukad paneelmajad Mustamäel, Öismäel ja Lasnamäel.

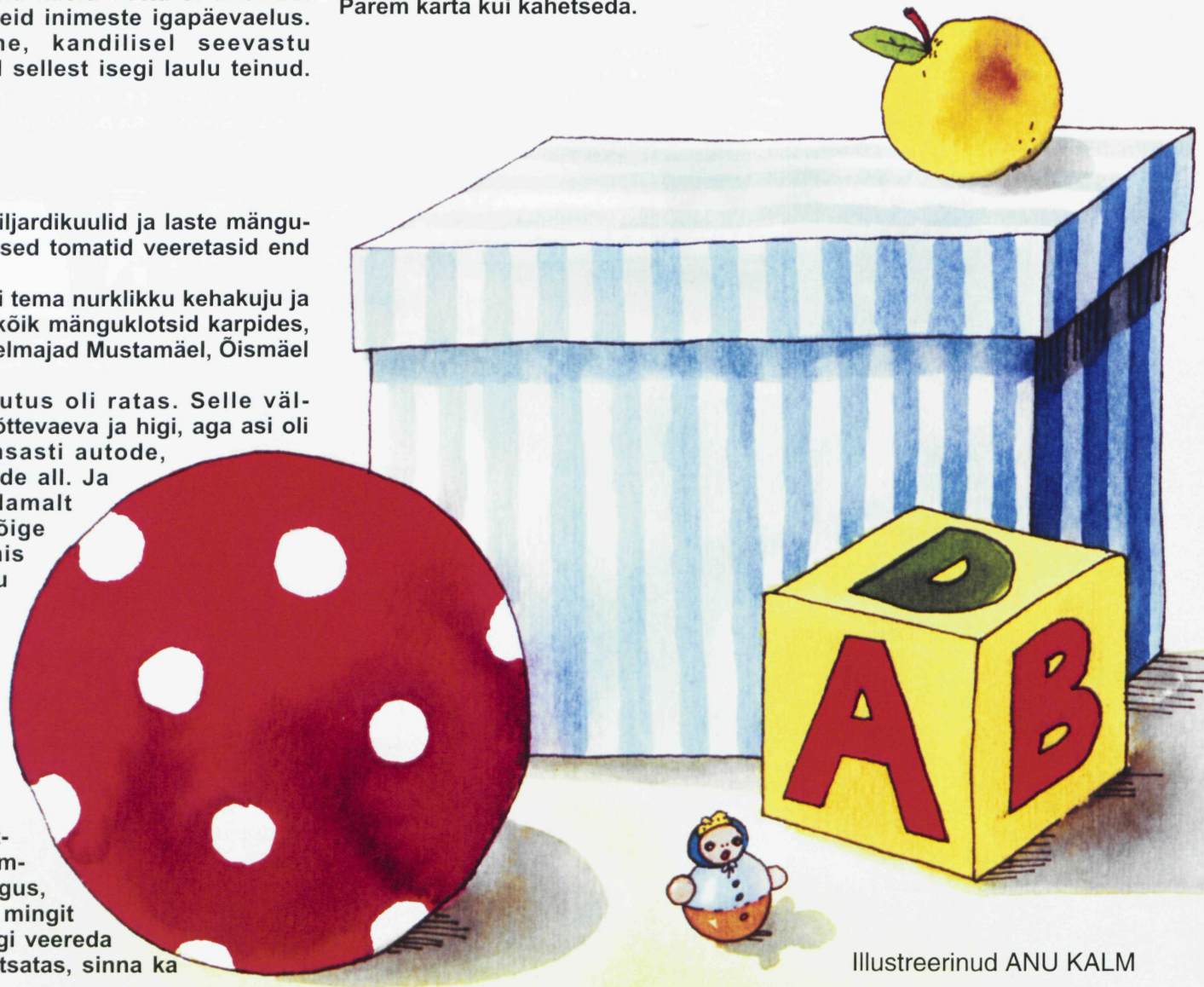
Ümmarguse kõige väljapaistvam saavutus oli ratas. Selle väljanägemiseks kulus küll kõvasti aega, mõttevaeva ja higi, aga asi oli seda väärt. Nüüd veerevad rattad rõõmsasti autode, rongide, trammide, jalgrataste ja aiakärude all. Ja mida rõõmsamalt veerevad, seda väledamalt sõiduriist liigub. Kandiline aga tundis kõige suuremat heameelt Rubiku kuubikust, mis suurtele ja väikestele ju tõsist sportlikku mängulusti ja peamurdmist pakub.

Võlusõna, mille abil ümmargust kandiliseks ja kandilist ümmarguseks muuta, hoiti laste eest ranges saladuses. Kord oli aga üks poisirüblük selle siiski imekombel teada saanud. Kohe tuli tal kange tahtmine võlusõna jõudu proovida. Kõige parem võimalus selleks näis avanevat jalgpallistaadionil. Esimese poolaja keskel tegi paharet tribüünil oma kavatsuse salaja teoks. Seejärel juhtus midagi kummalist. Mängijad olid äkki tõsiselt häämingus, nähes ümmargusi väravaid ja palli asemel mingit kummalist nahaga kaetud kuupi, mis kuidagi veereda ei tahtnud. Kuhu see pärast lööki maha potsatas, sinna ka

jäi. Pealtvaatajad hakkasid naerma. Siis hakkasid ka vutimeeste pead kandilist kuju võtma ja spordipubliku naer paisus lausa möirgamiseks. Äkki see katkes. Tribüün hakkas keskelt kerkides ümmarguseks muutuma. Hirmunud pealtvaatajad, kõik juba ise ka naljakalt kandilisteks muutuvate peadega, pudenesid istmetelt ja veeresid ridastikku allapoole, kuni lõpuks murule pikali jäid.

Nüüd oli pahategijal tõesti viimane aeg võlusõna uuesti käiku lasta, et sellest tohuvabohust vabaneda. Seejärel tuli muidugi ka endal jalga lasta.

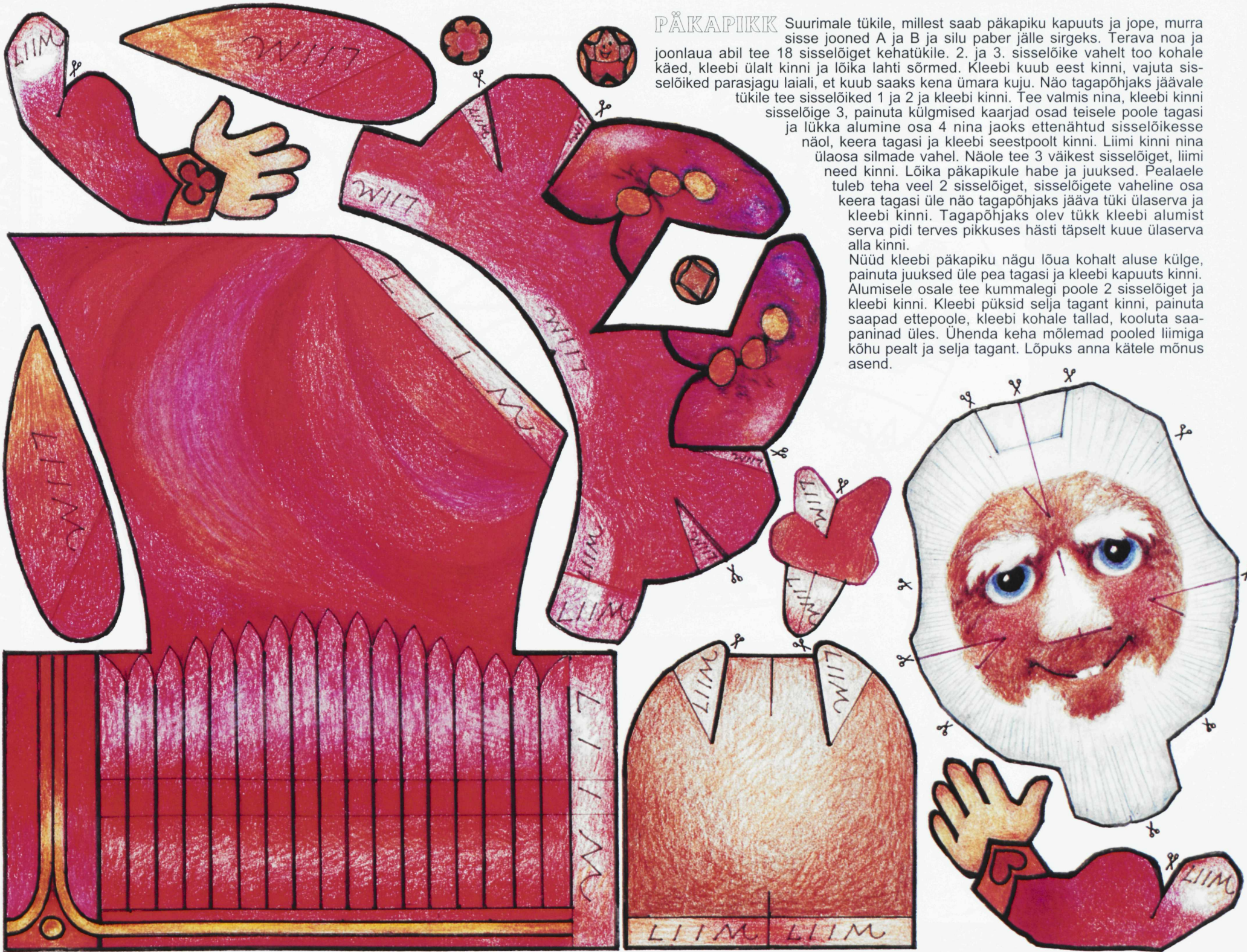
Parem karta kui kahetseda.

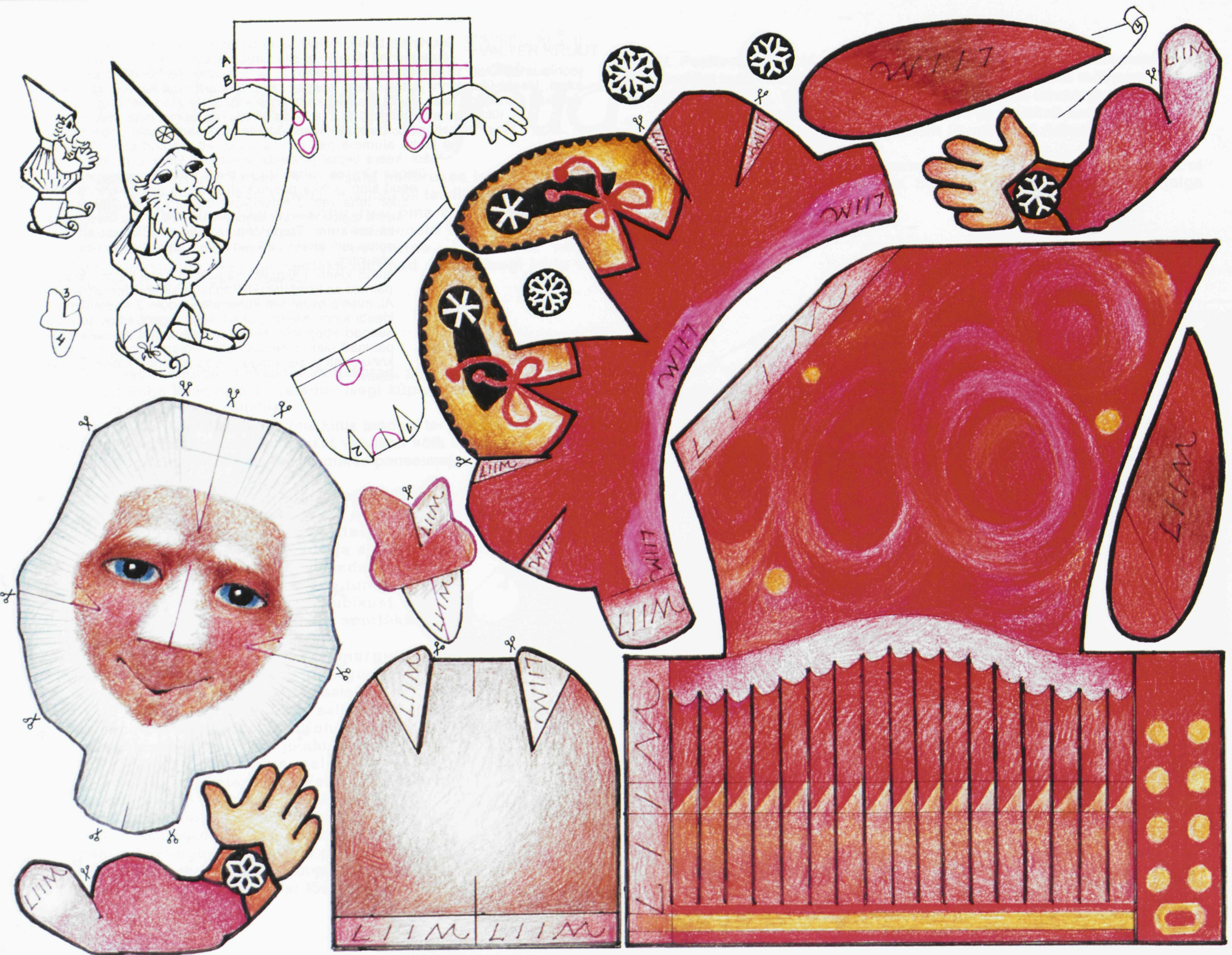

Illustreerinud ANU KALM

PÄKAPIKK Suurimale tükile, millest saab päkapiku kapuuts ja jope, murra sisse jooned A ja B ja silu paber jälle sirgeks. Terava noa ja joonlaua abil tee 18 sisselõiget kehaticüle. 2. ja 3. sisselõike vahelt too kohale käed, kleebi ülalt kinni ja lõika lahti sõrmed. Kleebi kuub eest kinni, vajuta sisselõiked parasjagu laiali, et kuub saaks kena ümara kuju. Näo tagapõhjaks jäävale tükile tee sisselõiked 1 ja 2 ja kleebi kinni. Tee valmis nina, kleebi kinni sisselõige 3, painuta külgmised kaarjad osad teisele poole tagasi ja lükka alumine osa 4 nina jaoks ettenähtud sisselõikesse näol, keera tagasi ja kleebi seestpoolt kinni. Liimi kinni nina ülaosa silmade vahel. Näole tee 3 väikest sisselõiget, liimi need kinni. Lõika päkapikule habe ja juuksed. Pealaele tuleb teha veel 2 sisselõiget, sisselõigete vaheline osa keera tagasi üle näo tagapõhjaks jääva tüki ülaserava ja kleebi kinni. Tagapõhjaks olev tükk kleebi alumist serva pidi terves pikkuses hästi täpselt kuue ülaserava alla kinni.

Nüüd kleebi päkapiku nägu lõua kohalt aluse külge, painuta juuksed üle pea tagasi ja kleebi kapuuts kinni. Alumisele osale tee kummalegi poole 2 sisselõiget ja kleebi kinni. Kleebi püksid selja tagant kinni, painuta saapad ettepoole, kleebi kohale tallad, kooluta saapaninad üles. Ühenda keha mõlemad pooled liimiga kõhu pealt ja selja tagant. Lõpuks anna kätele mõnus asend.

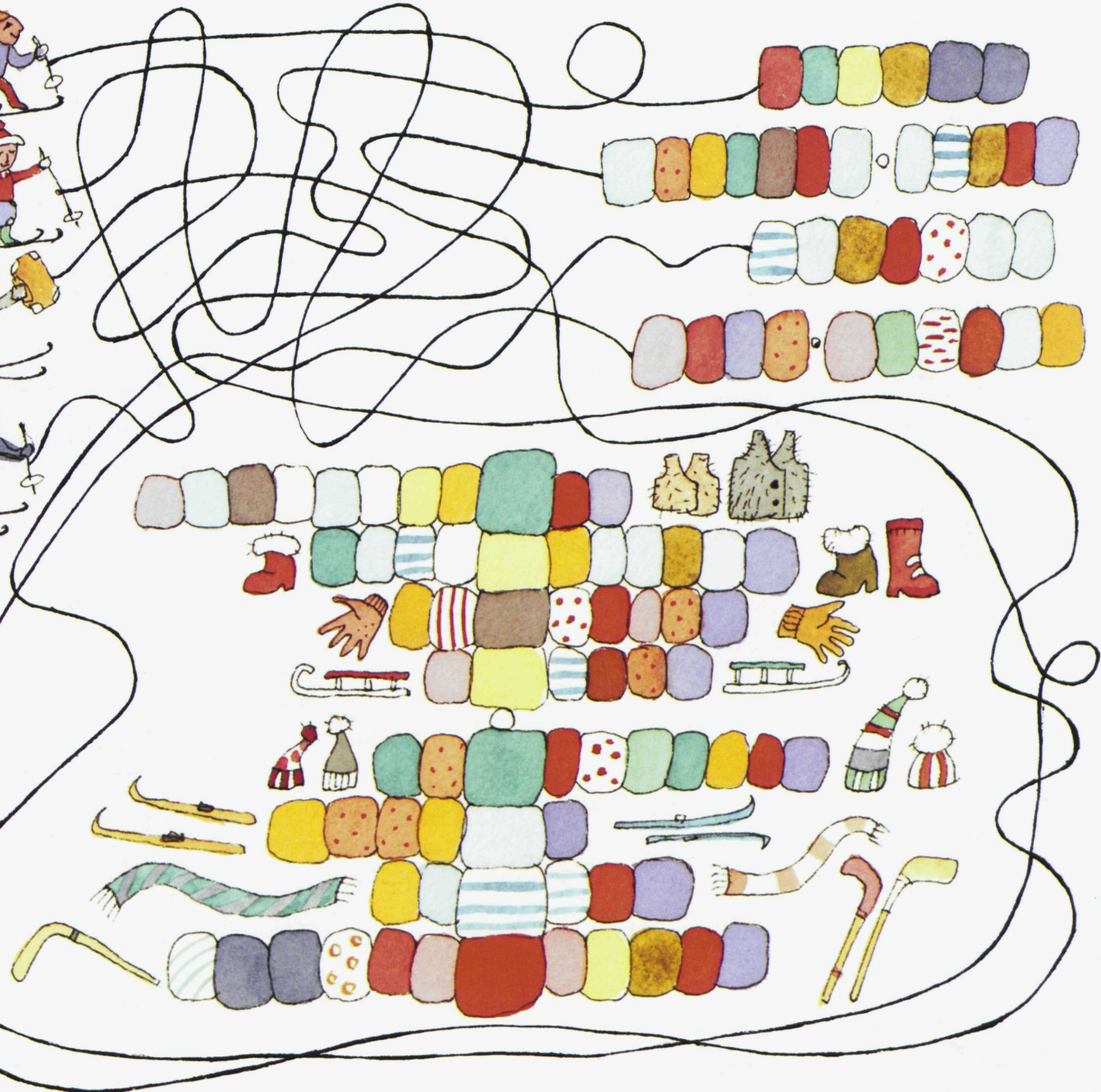

ÄRVA ÄRAI! ÄRVA ÄRAI! ÄRVA ÄRAI! ÄRVA ÄRAI!

Joonistanud PIRET MILDEBERG

KUS KEEGI KOOLIVAHAJAL SUUSATAB?

PERIODIKA AS
Lasteajakiri
TAHEKE
 Asutatud jaanuaris 1960
 ilmub kord kuus

Toimetuse address:
 Pärnu mnt 67a
 10134 Tallinn

Peatoimetaja
ELJU SILD
 tel 6 463 697

Vanemtoimetaja
JAAN RANNAP
 tel 6 463 697

Kunstiline
 toimetaja
PRIIT REA
 tel 6 463 697

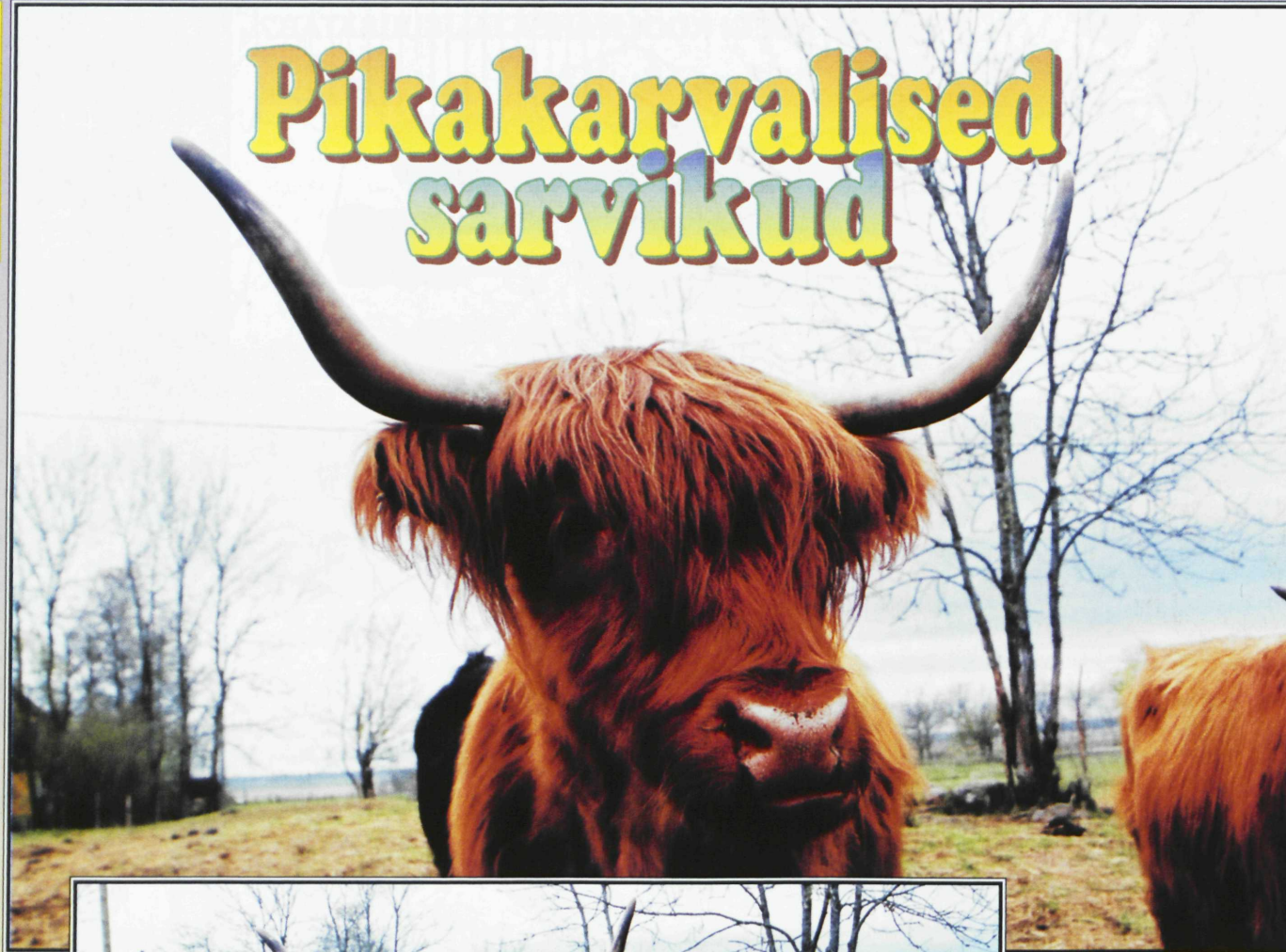
Tähekest saab
 tellida
 faks:6616 089
 e-mail
 tell @tallpost.ee

Trükk
 AS Printall
 Tatari 64
 10134 Tallinn

ESIKAANE
JOONISTAS
PRIIT
REA

Pikakarvalised sarvikud

Mida Sa teed, kui säärane pikakarvaline tohutute sarvedega pea põösa tagant välja pistetakse? Ehmatad, muidugi teada. Aga selleks pole tegelikult põhjust. Pildil olevad poolmetsikud loomad on üsna rahu-meelsed, kallale nad ei tule.

Eestis võib neid vahvaid loomi praegu näha ringi liikumas kolmes paigas – Matsalu Looduskaitsealal, Hiiumaal ja Manilaiul, Eestimaa läänerrannikul paikneval pisikesel kümnekonna elumajaga saarekesel. Suured sarvpead tulevad iseendaga kenasti toime. Ei nad vaja sooja lautu ega etteantavat heinasületäit. Köht saab täis pilliroost, kuluheinast, puude-põõsaste võrsetest.

Olgu nüüd siis ka öeldud, kes nad on. Tegemist on šoti mägiveistega. Meile toodi nad selleks, et aitaksid rannaniitusid kinnikasvamisest päästa.

Looduses on kõik omavahel seotud. Kui rannarahvas pidas rohkesti loomi, söid lehmad-lambad rannaniidud puhtaks. Nüüd nendel maadel aga määgimist-amuutamist peaaegu ei kuulegi. Ja pilliroog hakkas peale tungima. Selle tõttu kadusid rannaniitude mitmete asukate elupaigad.

Üks selline väljatõrjutud elanik on praegu Eestis juba harulduseks muutunud juttself-kärnkonn, teise nimega kõre. Kõre vajab paljune-

miseks madalaveelisi lombikesi, veesilmi, millest paljud tekkisid loomade tallamisjälgedest. Kui rannaniidud kinni kasvasid, kadusid lombid ja kadus ka kõre.

Iga loomaliigi hävimine on kaotus kogu inimkonnale. Seetõttu on nüüd ette võetud rahvusvaheline ühistöö kõre kaitsmiseks, projekt, nagu tänapäeval kombeks öelda. Selle nimeks on RANNANIITUDE KAITSE EESTIS.

Šoti mägiveised toodi Eestisse nimetatud projekti raames. Ega ei ole vale kui ütleme: kõrele appi.

Kirjutanud JÜRI RANT,
pildistanud ÜLLE TAMM